

KATMA PROTOKOL

(23 Kasım 1970’de imzalandı, 1 Ocak 1973’de yürürlüğe girdi)

BAŞLANGIÇ

Bir yandan,
Türkiye Cumhurbaşkanı,
Öte yandan,
Majeste Belçika Kralı,
Federal Almanya Cumhurbaşkanı,
Fransa Cumhurbaşkanı,
İtalya Cumhurbaşkanı,
Altes Ruayal Lüksemburg Büyük Dükü,
Majeste Hollanda Kraliçesi,
ve Avrupa Toplulukları Konseyi,
Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir Ortaklık Yaratan Anlaşma'nın ortaklığın hazırlık döneminden sonra bir geçiş dönemi öngördüğünü gözönünde bulundurarak, Ortaklık Anlaşması hedeflerine uygun olarak, Hazırlık döneminin Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında genellikle ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesine ve özellikle ticari alışverişlerin gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulunduğunu kaydederek, Hazırlık döneminden geçiş dönemine intikal için şartların bir araya geldiği kanısına vararak, Söz konusu geçiş döneminin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri ile ilgili hükümlerini bir katma protokol ile tespit etmeye, azmederek,
Geçiş dönemi süresince Akit Taraflar'ın, karşılıklı ve dengeli yükümler esası üzerinden Türkiye ile Topluluk arasında bir gümrük birliğinin gitgide yerleşmesini ve ortaklığın iyi işlemlerini sağlamak amacıyla, Türkiye'nin ekonomik politikalarının Topluluğunkilere yaklaştırılmasını ve bunun için gerekli ortak eylemlerin geliştirilmesini sağlayacaklarını gözönünde tutarak,
TÜRKİYE CUMHURBAŞKANI:
Dışişleri Bakanı
Bay İhsan Sabri Çağlayangil'i,
MAJESTE BELÇİKA KRALI:
Dışişleri Bakanı
Bay Pierre Harmel'i,
FEDERAL ALMANYA CUMHURBAŞKANI:
Dışişleri Bakanı
Bay Walter Scheel'i,
FRANSA CUMHURBAŞKANI:
Dışişleri Bakanı
May Maurice Schumann'ı
İTALYA CUMHURBAŞKANI:
Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı
Bay Mario Pedini'yi,
ALTES RUAYAL LÜKSEMBURG BÜYÜK DÜKÜ:
Dışişleri Bakanı
Bay Gaston Thorn'u,
MAJESTE HOLLANDA KRALİÇESİ:
Dışişleri Bakanı
Bay J.M.A.H. Luns'u,
AVRUPA TOPLULUKLARI KONSEYİ:
Avrupa Toplulukları Konseyi Dönem Başkanı

Bay Walter Scheel'i,
Avrupa Toplulukları Komisyonu Başkanı
Bay Franco Maria Malfatti'yi,
Tam yetki ile atamışlardır. Adları geçenler, yetki belgelerinin karşılıklı olarak verilmesinden ve bunların usul ve şekil bakımından uygunluklarının anlaşılmasından sonra, Ortaklık Anlaşması'na eklenen aşağıdaki hükümler üzerinde uyuşmuşlardır:

MADDE - 1.

Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Anlaşma'nın 4. maddesinde belirtilen Geçiş Dönemi'nin gerçekleşme şartları, usulleri, sıra ve süreleri, bu protokol ile tespit edilmiştir.

KISIM: I

Malların Serbest Dolaşımı

MADDE - 2.

1. Bu kısmın I. bölümünün I. kesimi ile II. bölümü hükümleri:
 - a) Türkiye veya Topluluk'ta serbest dolaşım durumunda bulunan üçüncü ülkeler çıkışlı maddelerden tamamen veya kısmen elde edilenler de dahil olmak üzere, Türkiye veya Topluluk'ta üretilen mallara,
 - b) Türkiye ve Topluluk'ta serbest dolaşım durumunda bulunan üçüncü ülkeler çıkışlı mallara, uygulanır.
2. Türkiye veya Topluluk'ta ithal işlemleri tamamlanmış, gerekli Gümrük Vergisi ve eş etkili vergi veya resimleri tahsil edilmiş ve bu vergi veya resimleri tam veya kısmi bir iadede yararlanmamış olan üçüncü ülkeler çıkışlı mallar, Türkiye veya Topluluk'ta serbest dolaşım durumunda sayılır.
3. Kaynağı veya çıkış nedeni ile özel bir gümrük rejiminden yararlanarak üçüncü ülkelere Türkiye veya Topluluğa ithal edilmiş mallar, diğer Akit Taraf'a tekrar ihraç edildiğinde serbest dolaşım durumunda sayılamaz. Bununla beraber, Ortaklık Konseyi, tespit edeceği şartlar içinde, bu kurala sapmalar getirebilir.
4. 1. ve 2. fıkraların hükümleri bu Protokol'ün imzası tarihinden itibaren Türkiye veya Topluluk'tan ihraç edilen mallara uygulanır.

MADDE - 3.

1. Bu kısmın I. bölümünün I. kesimi ile II. bölümü hükümleri, Türkiye veya Topluluk'ta elde edilen ve imaline Türkiye veya Topluluk'ta serbest dolaşım durumunda bulunmayan üçüncü ülkeler çıkışlı maddeler giren mallara da uygulanır. Bununla beraber, söz konusu malların bu hükümlerden yararlanabilmesi, imallerine giren, söz konusu malların bu hükümlerden yararlanabilmesi, imallerine giren üçüncü ülkeler maddeleri için Ortak Gümrük Tarifesi'nde öngörülen vergi hadlerinin belli bir yüzdesine eşit bir fark giderici verginin ihracatçı devlette tahsiline bağlıdır. Ortaklık Konseyi'nin belirteceği her dönem için tespit edeceği bu oran, İthalatçı Devlet tarafından bu mallara tanınan tarife indirimine bağlı olarak değişir. Ortaklık Konseyi, üye Devletler arasındaki alışverişlerde 1 Temmuz 1968 tarihinden önce bu konuda yürürlükte olan kuralları gözönünde tutarak, fark giderici verginin tahsil usullerini de tespit eder.
2. Bununla beraber, bu maddede belirtilen şartlar içinde elde edilmiş olan malların Türkiye ve Topluluk tarafından ihracı sırasında, bu Protokolle tespit edilmiş bulunan değişik gümrük indirimi sıra ve sürelerine göre diğer Akit Taraf'a ithal edilen malların çoğunluğu için Gümrük Vergileri indirim oranı %20'yi aşmadıkça, fark giderici vergi alınmaz.

MADDE - 4.

Ortaklık Konseyi, 2. ve 3. maddelerin uygulanması için gerekli idari işbirliği usullerini, Üye Devletler arasındaki mal alışverişleri konusunda Toplulukça kararlaştırılan usulleri gözönünde tutarak, tespit eder.

MADDE - 5.

1. Gerek Gümrük Vergileri, gerek miktar kısıtlamaları, gerekse ithalattaki bütün eş etkili tedbirlerin diğer herhangi bir ticaret politikası tedbirinin uygulanmasından meydana gelen uyarsızlıkların alışverişlerde yön değişmelerine yol açmak veya ülkesinde ekonomik güçlükler sebep olmak tehlikesini doğurduğu kanısına varan her Akit Taraf Ortaklık Konseyi'ne başvurabilir ve Konsey, gerektiğinde, bu uyarsızlıklardan doğabilecek zararları önleyecek nitelikte usulleri tavsiye eder.
2. Alış verişlerde yön değişmeleri veya ekonomik güçlükler ortaya çıktığında bunların ivedi bir eylemi gerektirdiği kanısına varan ilgili Taraf gerekli korunma tedbirlerini kendisi alabilir, ve bunları Ortaklık Konseyi'ne geciktirmeksizin bildirir; Ortaklık Konseyi ilgili Tarafın bu tedbirleri değiştirmesi veya kaldırması gerekip gerekmediği hususunda karar verebilir.
3. Bu tedbirlerin seçiminde, ortaklığın işleyişini ve özellikle alış verişlerin normal gelişmesini en az bozacak olanlara öncelik verilmelidir.

MADDE - 6.

Geçiş Dönemi süresinde Akit Taraflar, Topluluk üyesi devletlerce daha önce yapılmış yaklaştırmaları da gözönünde tutarak, gümrüklerin ilgili kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerini, Ortaklığın iyi işlemesinin gerektirdiği ölçüde, yaklaştırma yoluna giderler.

BÖLÜM: I**GÜMRÜK BİRLİĞİ****KISIM - I.**

Türkiye ve Topluluk arasında Gümrük Vergilerinin kaldırılması

MADDE - 7.

1. Akit Taraflar, aralarında ithalat ve ihracata yeni Gümrük Vergileri veya eş etkili vergi veya resimler koymakta ve bu Protokol'ün yürürlüğe giriş tarihinde karşılıklı ticari ilişkilerinde uyguladıkları gümrük vergileri ile eş etkili vergi veya resimleri artırmaktan sakınırlar.
2. Bununla beraber, Anlaşma sonuçlarının gerçekleşmesi için gerekli olduğunda, Ortaklık Konseyi Akit Taraflar'ı ihracata yeni gümrük vergileri veya eş etkili vergi veya resimler koymaya yetkili kılabilir.

MADDE - 8.

Türkiye ve Topluluk arasında yürürlükte olan ithalat gümrük vergileri ile eş etkili vergi veya resimler, bu Protokolün 9 ila 11. maddelerinde öngörülen şartlar içinde, gitgide kaldırılır.

MADDE - 9.

Topluluk, bu Protokol'ün yürürlüğe girişinde, Türkiye çıkışı ithalata uyguladığı Gümrük Vergileri ile eş etkili vergi veya resimleri kaldırır.

MADDE - 10.

1. Her madde için Türkiye'nin yapacağı birbirini izleyecek indirimlerin uygulanacağı temel vergi, Protokol'ün imzası tarihinde Topluluğa karşı fiilen uygulanan vergidir.
2. Türkiye tarafından yapılacak indirimlerin sıra ve süreleri aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir: İlk indirim bu Protokol'ün yürürlüğe girişinde uygulanır. İkinci ve üçüncü indirimler sırasıyla

üç yıl ve beş yıl sonra yapılır. Dördüncü ve daha sonraki indirimler ise, son indirim Geçiş Döneminin sonunda gerçekleştirilecek şekilde, her yıl uygulanır.
3. Her indirim, her maddenin temel vergisi %10 azaltılarak yapılır.

MADDE - 11.

10. maddenin 2. ve 3. fıkraları hükümlerinden sapma olarak, Türkiye, 3 sayılı ekte yer alan maddeler için, Topluluğa uyguladığı temel vergileri, yirmi iki yıllık bir dönemde, aşağıdaki sıra ve sürelerle, gitgide kaldırır: Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinde her vergi üzerinden %5 indirim yapılır. %5 oranındaki diğer üç indirim sırasıyla üç, altı ve on yıl sonra uygulanır. %10 oranındaki diğer sekiz indirimin her biri, sırasıyla bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden oniki, onüç, onbeş, onyediyedi, onsekiz, yirmi, yirmibir ve yirmiiki yıl sonra yapılır.

MADDE - 12.

1. Bu Protokol yürürlüğe girdiği sırada Türkiye'de olmayan yeni bir işleme sanayiinin kurulup gelişmesini korumak veya mevcut bir işleme sanayiinin o sırada uygulanmakta olan Türk Kalkınma Planı'nda öngörülen gelişmesini sağlamak amacıyla Türkiye, Geçiş Döneminin ilk sekiz yılında, aşağıdaki şartlarla, 3 sayılı ekte gerekli değişiklikleri yapabilir:

- Bu değişikliklerin tümü, 1967 yılına ait Topluluk çıkışlı toplam ithalat değerinin %10'unu aşmamalıdır,

- 3 sayılı ekte yer alan tüm maddelerin, yine 1967 yılı rakamlarına göre hesaplanan Topluluk çıkışlı ithalat değeri artmamalıdır.

3 sayılı eke alınan maddelere, 11. madde hükümlerine göre hesaplanmış olan vergiler derhal uygulanabilir; bu ekten çıkarılanlara 10. madde hükümlerine göre hesaplanmış olan vergiler derhal uygulanır.

2. Türkiye, yukarıdaki hükümler uyarınca almayı tasarladığı tedbirleri Ortaklık Konseyi'ne bildirir.

3. Yukarıdaki 1. fıkrada belirtilen amaçla ve 1967 yılında Topluluk çıkışlı ithalatın %10'u ile sınırlı kalmak üzere, Geçiş Dönemi süresince Ortaklık Konseyi, Türkiye'yi 10. madde hükmüne giren maddelerin ithalatında, kaldırılan Gümrük Vergilerini yeniden koymak, olanları artırmak veya yeni vergiler koymaya yetkili kılabilir.

Bu tarife tedbirleri, etkilediği tarife pozisyonlarının her birinde, Topluluk çıkışlı ithalata uygulanan vergileri, ad valorem %25'in üstünde bir orana çıkaramaz.

4. Ortaklık Konseyi 1. ve 3. fıkralar hükümlerinin dışına çıkabilir.

MADDE - 13.

1. 9 ila 11. maddeler hükümlerine bağlı olmaksızın, Akit Taraflar - özellikle ekonomik kalkınmasını teşvik için gerekli bazı malların ithalatını kolaylaştırmak amacıyla Türkiye - birbirlerinden ithal ettikleri maddelere uygulanan vergilerin tahsili, karşı tarafa bildirmek suretiyle tamamen veya kısmen durdurabilirler.

2. Akit Taraflar, genel ekonomik durumları ve ilgili sektörün durumu elverdiği takdirde, diğer tarafa karşı gümrük vergilerini 9 ila 11. maddelerde öngörülenden daha hızlı bir sıra ve süre içinde indirmeye hazır olduklarını bildirirler. Ortaklık Konseyi bu amaçla tavsiyelerde bulunur.

MADDE - 14.

Türkiye'nin ortaklık dışı bir ülkeye karşı, gümrük vergilerine eş etkili bir vergi veya resmi, 10. ve 11. maddelerde öngörülenden daha hızlı bir sıra ve süre ile kaldırma yoluna gitmesi halinde, aynı sıra ve süre, bu vergi veya resmin Topluluğa karşı kaldırılması için de uygulanacaktır.

MADDE - 15.

7. maddenin 2. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, Akit Taraflar, bu protokolün yürürlüğe girişinden en geç dört yıl sonra, aralarındaki ihracat gümrük vergileri ile eş etkili vergi veya resimleri kaldırırılar.

MADDE - 16.

1. 7. maddenin 1. fıkrasıyla 8 ila 15. (dahil) maddeler hükümleri mali nitelikteki gümrük vergilerine de uygulanır.
 2. Türkiye ve Topluluk, bu Protokol'ün yürürlüğe girişiyle birlikte, mali nitelikteki gümrük vergilerini Ortaklık Konseyi'ne bildirirler.
 3. Türkiye, bu mali nitelikteki gümrük vergileri yerine 44. madde hükümlerine uygun bir iç vergi veya resim koymak hakkını saklı tutar.
 4. Ortaklık Konseyi, Türkiye'de mali nitelikteki bir gümrük vergisi yerine bir iç vergi veya resim konulmasının ciddi güçlükler yaratacağını tespit ettiği takdirde, en geç geçiş dönemi sonunda kaldırılmak şartıyla, Türkiye'ye bu vergiyi yürürlükte bırakmak yetkisini tanır. Yetki, bu Protokolün yürürlüğe girişinden itibaren oniki ay içinde istenmelidir.
- Türkiye, Ortaklık Konseyi tarafından bir karar verilinceye kadar, söz konusu vergileri geçici olarak yürürlükte bırakabilir.

KISIM - II**Ortak Gümrük Tarifesi'nin Türkiye tarafından kabulü****MADDE - 17.**

Türk Gümrük Tarifesi'nin Ortak Gümrük Tarifesi'ne uyumu, bu Protokol'ün imzası tarihinde Türkiye'nin üçüncü ülkelere fiilen uyguladığı vergilerden hareket edilerek, Geçiş Dönemi içinde, aşağıdaki usullerle yapılır:

1. Yukarıda belirtilen tarihte Türkiye tarafından fiilen uygulanan vergi hadleri, Ortak Gümrük Tarifesi hadlerine göre, fazla veya eksik olarak, %15'i aşan bir farklılık göstermeyen maddelere, 10. maddede öngörülen ikinci indirimden bir yıl sonra, Ortak Gümrük Tarifesi hadleri uygulanır.
2. Diğer hallerde Türkiye, 10. maddede öngörülen ikinci indirimden bir yıl sonra, bu Protokolün imzası tarihinde fiilen uyguladığı gümrük haddi ile Ortak Gümrük Tarifesi haddi arasındaki farkı %20 oranında azaltan Gümrük Vergisi hadleri uygulanır.
3. Bu fark, 10. maddede öngörülen beşinci ve yedinci Gümrük Vergisi indirimleri sırasında, yeniden %20 oranında azaltılır.
4. Ortak Gümrük Tarifesi, 10. maddede öngörülen onuncu gümrük vergisi indirimi ile birlikte tam olarak uygulanır.

MADDE - 18.

17. madde hükmünden sapma olarak ve 3 sayılı ekte yer alan maddeler için Türkiye, yirmiiki yıllık bir süre içinde, aşağıdaki usullere göre, tarifesinin uyumu yoluna gider:

1. Bu protokolün imzası tarihinde Türkiye tarafından fiilen uygulanan vergi hadleri; ortak gümrük tarifesi hadlerine göre, fazla veya eksik olarak %15'i aşan bir farklılık göstermeyen maddelere, 11. maddede öngörülen dördüncü vergi indirimi sırasında, ortak gümrük tarifesi hadleri uygulanır.
2. Diğer hallerde, Türkiye, 11. maddede öngörülen dördüncü vergi indirimi sırasında, bu protokolün imzası tarihinde fiilen uyguladığı gümrük haddi ile ortak gümrük tarifesi haddi arasındaki farkı %20 oranında azaltan gümrük vergisi hadleri uygular.
3. Bu fark, 11. maddede öngörülen yedinci ve dokuzuncu indirimler yapılırken, sırasıyla, %30 ve %20 oranında yeniden azaltılır.
4. Ortak gümrük tarifesi yirmiikinci yılın sonunda tam olarak uygulanır.

MADDE - 19.

1. 1967 yılı toplam ithalatının değer olarak %10'unu aşmayan bir kısım maddeler için, Türkiye, Ortaklık Konseyi'nde danışmadan sonra, 17. ve 18. maddeler uyarınca üçüncü ölkelere yapacağı gümrük vergisi indirimlerini, bu protokolün yürürlüğe girişini izleyen yirmiikinci yılın sonuna kadar ertelemeye yetkilidir.
2. 1967 yılı toplam ithalatının değer olarak % 5 ini aşmayan bir kısım maddeler için Türkiye, ortaklık konseyinde danışmadan sonra, üçüncü ölkelere yirmi iki yıllık sürenin ötesinde de ortak gümrük tarifesi hadleri üstünde vergi uygulamaya yetkilidir.
3. Bununla beraber, yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının ortaklık içinde malların serbest dolaşımına zarar vermemesi gerekir ve bu uygulama Türkiye'nin 5 inci madde hükümlerine başvurmasına yol açamaz.
4. Gümrük tarifesinin ortak gümrük tarifesine uyumunu hızlandırması halinde, Türkiye bu bölümde öngörölen uygulamalardan doğana eş bir tercihi topluluğa saklı tutar. Ortaklık konseyinin ön müsaadesi olmadıkça, 3 sayılı ekte yer alan maddeler için geçiş döneminin sonundan önce bu hızlandırma yapılamaz.
5. 16. maddenin 4 üncü fıkrasının 1 inci bendinde öngörölen yetki talebine konu olan veya 16. maddenin 4 üncü fıkrasının 2. bendi uyarınca geçici olarak yürürlükte bırakabileceği Gümrük Vergileri için Türkiye, 17. ve 18. maddeler hükümlerini uygulamakla yükümlü değildir. Yetki süresinin bitiminde Türkiye bu maddelerin uygulanmasıyla ulaşılmış olacak vergi hadlerine uygular.

MADDE - 20.

1. Türkiye'nin ikili ticaret anlaşmalarının işlemesi, bu protokol hükümleri veya bu protokolün uygulanması yolunda alınan tedbirler dolayısıyla hissedilir şekilde aksarsa, Türkiye, söz konusu anlaşmalarla bağlı bulunduğu ölkeler çıkışlı bazı maddelerin ithalini kolaylaştırmak için, ortaklık konseyinin ön müsaadesi ile sıfır veya indirilmiş Gümrük Vergili tarife kontenjanları açmaya yetkilidir.
2. 1 inci fıkrada belirtilen tarife kontenjanlarının aşağıdaki şartlara uymaları halinde, bu müsaade verilmiş sayılır:
 - a) Bu kontenjanların yıllık toplam değeri istatistik verilerin bulunduğu son üç yıl içinde Türkiye'nin üçüncü ölkeler çıkışlı ithalatında, 4 sayılı ekte belirtilen kaynaklarla gerçeķleştirilen ithalat çıkarıldıktan sonra bulunacak ortalama değerin %10'unu aşmamalıdır. %10 tutarındaki bu miktardan 4 sayılı ek çerçevesinde üçüncü ölkelerden gümrük vergilerinden muaf olarak yapılan ithalatın miktarı düşölür.
 - b) Her madde için, tarife kontenjanları çerçevesinde öngörölen ithalat değeri, Türkiye'nin, istatistik verileri bulunan son üç yıl için üçüncü ölkeler çıkışlı ithalat değeri ortalamasının üçte birini geçmemelidir.
3. Türkiye, 2. fıkra hükümlerine uygun olarak almayı düşöndüğü tedbirleri Ortaklık Konseyi'ne bildirir. Ortaklık Konseyi, geçiş döneminin sonunda, 2. fıkra hükümlerinin kaldırılmasının veya değiştirilmesinin gerekip gerekmediğine karar verebilir.
4. Bir tarife kontenjanı çerçevesinde uygulanan vergi, hiçbir halde, Türkiye tarafından Topluluk çıkışlı ithalatta fiilen uygulanan vergiden düşük olamaz.

BÖLÖM - II**Akit Taraflar arasında miktar kısıtlamalarının kaldırılması****MADDE - 21.**

Aşağıdaki hükümler saklı kalmak üzere, Akit Taraflar arasında ithalat miktar kısıtlamaları ve eş etkili bütün tedbirler yasaklanmıştır.

MADDE - 22.

1. Akit Taraflar, aralarında, ithalata yeni miktar kısıtlamaları ve eş etkili tedbirler koymaktan sakınırlar.
2. Bununla beraber, bu protokolün yürürlüğe girişinde, Türkiye yönünden bu yüküm, 1967 yılında Topluluk çıkışlı özel ithalatının ancak %35'i için uygulanır. Bu protokolün yürürlüğe girişinden üç, sekiz, on üç ve on sekiz yıl sonra bu oran, sırasıyla %40, 45, 60 ve 80'e yükseltilir.
3. Son üç vadenin her birinden altı ay önce, Ortaklık Konseyi, liberasyon oranının yükseltilmesinin Türkiye'nin ekonomik kalkınması üzerinde yapacağı etkileri inceler ve gerektiğinde, Türk ekonomisinin hızlı kalkınmasını sağlamak için, vadenin, tespit edeceği bir süre kadar ertelenmesini kararlaştırır.
Bir karar alınmadığı takdirde, söz konusu vade bir yıl ertelenmiş olur. İnceleme işlemi, bu sürenin son bulmasından altı ay önce yeniden başlar. Ortaklık Konseyi yine bir karar almadığı takdirde, bir yıllık ikinci bir erteleme daha yapılır.
Bu ikinci sürenin sonunda, Ortaklık Konseyi'nin aksine kararı olmadıkça, liberasyon oranı artırımı Türkiye tarafından uygulanır.
4. Türkiye'ye ithali libere edilen Topluluk çıkışlı maddelerin listesi, bu protokolün imzası sırasında Topluluğa bildirilir. Bu liste Topluluğa konsolide edilir. 2. fıkra da belirtilen vadelerin her birinde libere edilen maddelerin listeleri Topluluğa bildirilir ve konsolide edilir.
5. Türkiye, libere olmakla beraber bu madde uyarınca konsolide edilmemiş bulunan maddeler ithalatına, kısıtlama koyduğu tarihten önceki son üç yıllık Topluluk çıkışlı ithalat ortalamasının en az %75'ine eşit miktarda Topluluk lehine kontenjanlar açmak şartıyla, yeniden miktar kısıtlamaları koyabilir. Bu kontenjanlara 25. maddenin 4. fıkrası hükümleri uygulanır.
6. Türkiye Topluluğa, her halükârda üçüncü ülkelerden daha az elverişli bir işlem uygulamaz.

MADDE - 23.

Akit Taraflar, 22. maddenin 5. fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, karşılıklı alışverişlerinde bu Protokol'ün yürürlüğe giriş tarihinde mevcut ithalat miktar kısıtlamalarını ve eş etkili tedbirleri daha kısıtlayıcı hale getirmekten sakınırlar.

MADDE - 24.

Topluluk, bu Protokol'ün yürürlüğe girişinde, Türkiye çıkışlı ithalata uyguladığı bütün miktar kısıtlamalarını kaldırır. Bu liberasyon Türkiye'ye konsolide edilir.

MADDE - 25.

1. Türkiye, aşağıdaki fıkralarda belirtilen şartlar içinde, Topluluk çıkışlı ithalata uyguladığı miktar kısıtlamalarını gitgide kaldırır.
2. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden bir yıl sonra, Türkiye'de libere olmayan her maddenin ithalatında Topluluk lehine kontenjanlar açılır. Bu kontenjanlar, istatistik verileri bulunan son üç yılda gerçekleştirilen Topluluk çıkışlı ithalattan:
 - a) Belirli yatırım projelerine bağlı özel yardım kaynaklarıyla,
 - b) Bedelsiz ithalat yoluyla,
 - c) Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu çerçevesinde,Gerçekleştirilen ithalat düşüldükten sonra bulunacak ortalamaya eşit bir miktarda tespit edilir.
3. Libere edilmemiş bir maddenin Topluluk çıkışlı ithalatı, bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden sonraki ilk yılda o maddenin toplam ithalatının %7'sini bulmadığı takdirde, bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden bir yıl sonra, söz konusu toplam ithalatın %7'sine eşit bir kontenjan açılır.
4. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden üç yıl sonra, Türkiye, bu suretle tespit edilmiş bütün kontenjanları, bir yıl öncesine göre, toplam değer olarak en az %10 ve her madde ile ilgili

kontenjanın değerinde de en az %5 oranında bir genişleme gerçekleştirilecek şekilde artırır.

Bu değerler, her iki yılda bir, önceki döneme göre aynı oranlarda artırılır.

5. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinin onüçüncü yılından başlayarak, iki yılda bir, her kontenjan, önceki döneme göre en az %20 oranında artırılır.

6. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden sonraki ilk yılda, libere edilmemiş bir madde için, Türkiye'de hiçbir ithalat gerçekleştirilmemiş ise, bir kontenjanın açılması ve genişletilmesi usulleri Ortaklık Konseyi tarafından tespit edilir.

7. Ortaklık Konseyi, libere edilmemiş bir maddenin ithalatının, birbirini izleyen iki yıl içinde, açılmış olan kontenjanın hissedilir şekilde altında kaldığı kanısına varırsa, bu kontenjan, Topluluğa açılacak kontenjanların toplam değeri hesaplanırken göz önüne alınamaz. Bu durumda Türkiye, Topluluğa bu maddedeki kontenjan kısıtlamasını kaldırır.

8. Türkiye'de uygulanan bütün ithalat miktar kısıtlamalarının bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden en geç yirmiiki yıl sonra kaldırılması gereklidir.

MADDE - 26.

1. Akit Taraflar, aralarında uyguladıkları ithalat miktar kısıtlamalarına eş etkili bütün tedbirleri en geç yirmiiki yıllık bir dönem sonunda kaldırır. Ortaklık Konseyi, Topluluk içinde alınmış olan kararları da göz önünde bulundurarak, bu dönemde kademeli olarak yapılacak uyumlar hususunda tavsiyede bulunur.

2. Özellikle, Türkiye, Topluluk çıkışlı malların ithalatında, ithalatçılar tarafından yatırılması gerekli teminatları, 10. ve 11. maddelerde öngörülen sıra ve sürelerle göre gitgide kaldırır. Ayrıca, bu Protokol'ün yürürlüğe girişiyile birlikte, Topluluk'tan ithal edilen, Türk Gümrük Tarifesi'nin 87.06 pozisyonundaki Topluluk çıkışlı motorlu kara nakil vasıtalarının aksam, parça ve teferruatında, bu malların gümrük değerinin %140 ını ve diğer Topluluk çıkışlı mallarda da aynı değerin %120 sini aşan ithalat teminatları bu oranlar seviyesine indirilir.

MADDE - 27.

1. Akit Taraflar arasında ihracat miktar kısıtlamaları ve bütün eş etkili tedbirler yasaklanmıştır.

Türkiye ve Topluluk, en geç Geçiş Döneminin sonunda, aralarındaki ihracat miktar kısıtlamalarını ve bütün eş etkili tedbirleri kaldırır.

2. Yukarıdaki fıkra hükmünden sapma olarak, Türkiye ve Topluluk, Ortaklık Konseyi'ne danıştıktan sonra, ekonomilerinin bazı faaliyet dallarının gelişmesini teşvik veya temel maddelerde muhtemel bir kıtlığa karşı konulması için gerekli olduğu ölçüde, bu maddeler ihracatındaki mevcut kısıtlamaları muhafaza edebilir veya yeni kısıtlamalar koyabilirler. Bu durumda, ilgili Taraf, diğeri lehine, bir yandan istatistik verileri bulunan son üç yıllık ihracatın ortalamasını, öte yandan da gitgide gerçekleşecek Gümrük Birliği içinde alışverişlerin normal gelişmesini göz önünde bulundurarak bir kontenjan açar.

MADDE - 28.

Türkiye, genel ekonomik durumu ve ilgili sektörün durumu elverdiği takdirde, ithalat ve ihracat miktar kısıtlamalarını Topluluğa karşı yukarıdaki maddelerde öngörülenden daha hızlı sıra ve sürelerde kaldırmaya hazır olduğunu beyan eder. Ortaklık Konseyi bu konuda Türkiye'ye tavsiyelerde bulunur.

MADDE - 29.

21 ila 27. (dahil) maddeler hükümleri, kamu ahlakı, kamu düzeni, kamu güvenliği, insan ve hayvanların hayat ve sağlıklarının veya bitkiler ile sanat, tarih veya arkeoloji değeri olan milli servetlerin veya ticari ve sınai mülkiyetin korunması nedenlerinin haklı kıldığı ithalat, ihracat veya transit yasaklamaları veya kısıtlamaları konulmasına engel teşkil etmez. Bununla

beraber, bu yasaklama veya kısıtlamalar, ne bir keyfi ayırım aracı, ne de Akit Taraflar arasındaki ticarete örtülü bir kısıtlama niteliği taşımaktadır.

MADDE - 30.

1. Akit Taraflar ticari nitelik taşıyan milli tekellerini, tedarik ve sürüm şartları bakımından, Türkiye ve Topluluk üyesi Devletler uyrukluları arasındaki her türlü farklılığın yirmi iki yıllık bir süre sonunda kalkmasını sağlayacak şekilde, gitgide düzenlerler.

Bu madde hükümleri, Türkiye'nin veya bir üye devletin Türkiye ile Topluluk arasındaki ihracat veya ithalatı dolaylı veya dolaysız, hukuken veya fiilen kontrol ettiği, yönettiği veya hissedilir şekilde etkilediği bütün kuruluşlara uygulanır. Bu hükümler, idaresi devredilmiş Devlet tekellerine de uygulanır.

2. Akit Taraflar, 1. fıkra da yer alan ilkelere aykırı veya aralarındaki gümrük vergilerinin ve miktar kısıtlamalarının kaldırılması ile ilgili maddelerin hükümlerinin kapsamını daraltan her türlü yeni tedbir almaktan sakınırlar.

3. Bu maddede belirtilen Türk tekellerinin uyumu ve Türkiye ile Topluluk arasındaki alışveriş engellerinin azaltılmasıyla ilgili usul, sıra ve süreler, bu protokolün yürürlüğe girişinden en geç altı yıl sonra, Ortaklık Konseyi tarafından tespit edilir.

Yukarıdaki bentte öngörülen Ortaklık Konseyi kararına kadar, Akit Taraflar, diğer tarafta tekel konusu olan maddelere en çok kayırlan üçüncü ülkenin aynı mallarına uygulanana en azından eşit bir işlem uygularlar.

4. Akit Tarafların yükümlülükleri, mevcut milletlerarası anlaşmalarla bağdaştığı ölçüde geçerlidir.

BÖLÜM - III

Ortak tarım politikasının uygulama alanına konulması sonucu olarak Topluluğa ithali özel düzene bağlı ürünler

MADDE - 31.

Tarım ürünleri için IV. bölümde belirtilen rejim, ortak tarım politikasının uygulama alanına konulması sonucu olarak Topluluğa ithali özel bir düzene bağlı ürünlere uygulanır.

BÖLÜM - IV

TARIM

MADDE - 32.

Bu Protokol'ün hükümleri, 33 ila 35 inci maddelerde öngörülen aykırı hükümler saklı kalmak üzere, tarım ürünlerine uygulanır.

MADDE - 33.

1. Yirmiiki yıllık dönem içinde, Türkiye, tarım ürünlerinin Türkiye ile Topluluk arasında serbest dolaşımı için Türkiye'de uygulanması gerekli ortak tarım politikası tedbirlerini bu dönemin sonunda alabilmek amacıyla, kendi tarım politikasının uyumu yoluna gider.

2. 1. fıkra da belirtilen sürede Topluluk, tarım politikasının tespiti veya ilerideki gelişmesi sırasında Türk tarımının çıkarlarını göz önünde tutar. Türkiye, bu amaca yararlı bütün unsurları Topluluğa bildirir.

3. Topluluk, Ortak Tarım Politikası'nın tespiti veya gelişmesi ile ilgili Komisyon tekliflerini, bu tekliflere ilişkin görüşleri ve alınan kararları Türkiye'ye bildirir.

4. Tarım alanında Türkiye tarafından Topluluğa bildirilmesi gereken hususları Ortaklık Konseyi kararlaştırır.

5. 3. fıkra da belirtilen Komisyon teklifleri ve 1. fıkra uyarınca Türkiye'nin tarım alanında almayı öngördüğü tedbirlerle ilgili olarak, Ortaklık Konseyi çerçevesinde, danışmalar yapılabilir.

MADDE - 34.

1. Yirmiiki yıllık dönemin sonunda Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin 33. maddenin 1. fıkrasında belirtilen Ortak Tarım Politikası tedbirlerini aldığını tespit ettikten sonra, tarım ürünlerinin Türkiye ve Topluluk arasında serbest dolaşımının gerçekleşmesi için gerekli hükümleri tespit eder.
2. 1. fıkra da belirtilen hükümler, bu Protokol'de öngörülen kurallardan gerekli her türlü sapmayı kapsayabilir.
3. Ortaklık Konseyi 1. fıkra da belirtilen tarihi değiştirebilir.

MADDE - 35.

1. 34. maddede öngörülen hükümlerin tespit edilmesine kadar ve 7 ila 11, 15 ila 18. maddeler, 19. maddenin 1. ve 5. fıkraları, 21 ila 27 ve 30. maddeler hükümlerinden sapma olarak, Türkiye ve Topluluk, birbirlerine, tarım ürünleri alışverişleri için, genişliği ve usulleri Ortaklık Konseyi tarafından tespit edilecek olan tercihli bir rejim tanırlar.
2. Bununla beraber, geçiş döneminin başından itibaren uygulanacak rejim 6 sayılı ekte tespit edilmiştir.
3. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden bir yıl sonra ve bundan sonra da iki yılda bir, Ortaklık Konseyi, iki Taraftan birinin isteği üzerine tarım ürünlerine uygulanan tercihli rejimin sonuçlarını inceler. Ortaklık Konseyi, Ortaklık Anlaşmasının amaçlarının gitgide gerçekleşmesini sağlamak üzere, gerekli olabilecek iyileştirmeleri kararlaştırabilir.
4. 34. maddenin 2. fıkrası hükümleri bu madde için de geçerlidir.

KISIM - II**Kişilerin ve hizmetlerin dolaşımı****BÖLÜM - 1****İşçiler****MADDE - 36.**

Türkiye ile Topluluk üyesi Devletler arasında işçilerin serbest dolaşımı, Ortaklık Anlaşması'nın 12. maddesinde yer alan ilkelere uygun şekilde, Anlaşma'nın yürürlüğe girişinden sonraki onikinci yılın sonu ile yirmiikinci yılın sonu arasında kademeli olarak gerçekleştirilecektir.

Ortaklık Konseyi bu konuda gerekli usulleri kararlaştıracaktır.

MADDE - 37.

Her Üye Devlet, Topluluk'ta çalışan Türk uyruklu işçilere, çalışma şartları ve ücret bakımından, Topluluk üyesi diğer devletler uyruklu işçilere göre uyrukluktan ötürü herhangi bir farklı işleme yer vermeyen bir rejim tanıır.

MADDE - 38.

Türkiye ile Topluluk Üyesi Devletler arasında işçilerin serbest dolaşımının kademeli olarak gerçekleşmesine değin, Ortaklık Konseyi, Türk uyruklu işçilerin her üye devlette çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla, bu işçilerin serbestçe meslek ve yer değiştirmelerinden ortaya çıkan bütün sorunları ve özellikle çalışma ve oturma izinlerinin uzatılmasını inceleyebilir.

Bu amaçla, Ortaklık Konseyi Üye Devletlere tavsiyelerde bulunabilir.

MADDE - 39.

1. Bu Protokol'ün yürürlüğe girişinin birinci yılının bitiminden önce, Ortaklık Konseyi, sosyal güvenlik alanında, Topluluk içinde yer değiştiren Türk uyruklu işçiler ve bunların Topluluk'ta oturan aileleri yararına hükümler tespit eder.

2. Bu hükümler, tespit edilecek usullere göre, Türk uyruklu işçilere yaşlılık, ölüm ve sakatlık gelir ve aylıkları ile işçi ve Topluluk içinde oturan ailesine sağlanan sağlık hizmetleri yönünden, çeşitli üye Devletlerde geçen sigorta veya çalışma sürelerinin birleştirilmesine imkan verecektir. Bu hükümler, Topluluk Üyesi Devletler için, Türkiye'de geçmiş süreleri göz önünde tutmak zorunluluğu yaratmaz.
3. Yukarıda belirtilen hükümler, işçinin ailesinin Topluluk içinde oturmaması halinde, aile yardımlarının ödenmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır.
4. 2. fıkranın uygulanması sonucu kararlaştırılan hükümler uyarınca hak kazanılan yaşlılık, ölüm ve sakatlık gelir ve aylıkları Türkiye'ye gönderilebilecektir.
5. Bu maddede belirtilen hükümler, Türkiye ile Topluluk Üyesi Devletler arasındaki ikili anlaşmalardan doğan hak ve yükümleri, bunlar Türk uyruklular yararına daha elverişli bir rejim öngördükleri ölçüde değiştirmez.

MADDE - 40.

Ortaklık Konseyi, Topluluğu kuran Antlaşma'nın 50. maddesinin Üye Devletler'ce uygulama alanına konması sonucu alınan tedbirlerden esinlenerek, aralarında genç işçi değişimini kolaylaştırmak üzere, Türkiye ve diğer devletlere tavsiyelerde bulunabilir.

BÖLÜM - II

Yerleşme hakkı, hizmetler ve ulaştırma

MADDE - 41.

1. Akit Taraflar, aralarında, yerleşme hakkı ve hizmetlerin serbest edimine yeni kısıtlamalar koymaktan sakınırlar.
2. Ortaklık Konseyi, Ortaklık Anlaşması'nın 13. ve 14. maddelerinde yer alan ilkelere uygun olarak, Akit Taraflar'ın yerleşme hakkı ve hizmetlerin serbest edimindeki kısıtlamaları aralarında gitgide kaldırmalarında uygulanacak sıra, süre ve usulleri tespit eder. Ortaklık Konseyi, söz konusu sıra, süre ve usulleri, çeşitli faaliyet dalları için bu alanlarda Topluluğun daha önce koyduğu hükümleri ve Türkiye'nin ekonomik ve sosyal alanlardaki özel durumunu göz önüne alarak, tespit eder. Üretim ve alışverişlerin gelişmesine özellikle katkıda bulunan faaliyetlere öncelik verilir.

MADDE - 42.

1. Ortaklık Konseyi, özellikle-Türkiye'nin coğrafi durumunu da göz önünde bulundurarak, tespit edeceği usullere göre, Topluluğu kuran Antlaşma'nın ulaştırma ile ilgili hükümlerini Türkiye'ye teşmil eder. Ortaklık Konseyi, bu hükümlerin demiryolu, karayolu ve su yolu ulaştırmalarına uygulanması amacıyla Topluluk tarafından alınmış olan kararları Türkiye'ye, aynı şartlar içinde, teşmil edebilir.
2. Topluluğu kuran Antlaşma'nın 84. maddesinin 2. fıkrası uyarınca Topluluk, deniz ve hava ulaştırmasına ilişkin hükümler tespit ettiği takdirde, Ortaklık Konseyi, Türk deniz ve hava ulaştırması için hangi ölçüde ve hangi usule göre hükümler tespit edilebileceğini kararlaştırır.

KISIM - III

Ekonomi politikalarının yaklaştırılması

BÖLÜM - I

Rekabet, vergileme ve mevzuatın yaklaştırılması

MADDE - 43.

1. Ortaklık Konseyi, bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden sonra altı yıllık bir süre içinde, Topluluğu kuran Antlaşma'nın 85, 86, 90 ve 92. maddelerinde belirtilen ilkelerin uygulama şartlarını ve usullerini tespit eder.
2. Geçiş döneminde Türkiye, Topluluğu kuran Antlaşma'nın 92. maddesinin 3 (a) fıkrasında öngörülen durumda sayılabilir. Bu bakımdan Türkiye'nin ekonomik kalkınmasının

kolaylaştırılmasına yönelik yardımlar, alışveriş şartlarını Akit Taraflar'ın ortak çıkarına aykırı düşecek ölçüde değiştirmedikçe, ortaklığın iyi işlemesi ile bağdaşır kabul edilir. Geçiş döneminin sonunda, Ortaklık Konseyi, Türkiye'nin o tarihteki ekonomik durumunu gözönünde bulundurarak, yukarıdaki bentte öngörülen hükmün uygulanma süresinin uzatılmasının gerekip gerekmeyeceğini kararlaştırır.

MADDE - 44.

1. Hiçbir Akit Taraf, diğer tarafın mallarına, benzeri milli mallara dolaylı veya dolaysız şekilde uyguladıklarından, hangi nitelikte olursa olsun, dolaylı veya dolaysız daha yüksek bir iç vergi uygulayamaz.

Hiçbir Akit Taraf, diğer tarafın mallarına, başka üretimleri dolaylı olarak koruyacak nitelikte bir iç vergi uygulayamaz.

Akit Taraflar, imza tarihinde mevcut olan ve yukarıdaki kurallara aykırı bulunan hükümleri en geç bu Protokol'ün yürürlüğe girişinden sonraki üçüncü yılın başında kaldırır.

2. Türkiye ile Topluluk arasındaki mal alışverişlerinde, ihraç edilen mallar, dolaylı veya dolaysız olarak bu mallara uygulanan vergilerden daha yüksek bir iç vergi iadesinden yararlanamaz.

3. Muamele Vergisi kademeli toplu vergi sistemine göre olmuyorsa, ithal mallarına uygulanan iç vergiler veya ihraç mallarına tanınan iadeler için yukarıdaki fıkralarda yer alan ilkelere dokunmamak şartıyla, mallar veya mal grupları itibarıyla ortalama hadler tespit olunabilir.

4. Ortaklık Konseyi, Topluluğun bu maddede belirtilen alandaki tecrübesini gözönünde bulundurarak, yukarıdaki hükümlerin uygulanmasını gözetir.

MADDE - 45.

Muamele vergileri, tüketim vergileri ve diğer dolaylı vergiler dışındaki vergilendirmelerde, Türkiye ile Topluluk arasındaki mal alışverişlerinde, muafiyet tanınması ve ihracatta vergi iadesi yapılması ile ithalatta fark giderici vergi veya resimler konulması, ancak alınması tasarlanan bu tedbirlerin, Ortaklık Konseyi'nce, sınırlı bir süre için, önceden onaylanmış olmasına bağlıdır.

MADDE - 46.

Akit Taraflar, Ortaklık Konseyi'nin 43. maddenin 1. fıkrasında belirtilen şart ve usulleri tespit eden bir karar almamış olmasından ve bu kararların veya 44. ve 45. maddelerde öngörülen hükümlerin uygulanmamasından doğacak güçlükleri gidermek için gerekli gördükleri korunma tedbirlerini alabilirler.

MADDE - 47.

1. Yirmiiki yıllık bir dönem içinde Ortaklık Konseyi, Akit Taraflar'dan birinin istemi üzerine, Türkiye ile Topluluk arasındaki ilişkilerde damping uygulamaları bulunduğunu tespit ederse, dampinge sebep olanlara bu uygulamaya son vermeleri amacıyla tavsiyelerde bulunur.

2. Zarar gören Taraf:

a) Ortaklık Konseyi'nin, 1. fıkra uyarınca, istemin yapıldığı tarihten başlayarak üç aylık bir süre içinde hiçbir karar almaması,

b) 1. fıkroda öngörülen tavsiyelerin yapılmasına rağmen damping uygulamalarının devam etmesi,

hallerinde, Ortaklık Konseyi'ne haber verdikten sonra, uygun gördüğü korunma tedbirlerini alabilir.

Ayrıca, zarar gören tarafın çıkarı derhal bir eylemi gerektiriyorsa, bu taraf, çıkarını korumak amacıyla, Ortaklık Konseyine haber verdikten sonra, dampinge karşı konulacak vergiler de dahil olmak üzere, koruyucu nitelikte geçici tedbirler alabilir. Bu tedbirlerin uygulama süresi,

istemin yapıldığı veya zarar gören tarafın yukarıdaki bendin (b) hükmü uyarınca korunma tedbirlerini aldığı tarihten başlayarak üç ayı geçemez.

3. 2. fıkranın 1. bendinin (a) hükmü veya 2. bendinde belirtilen hallerde korunma tedbirleri alındığı takdirde, Ortaklık Konseyi, 1. fıkra da öngörülen tavsiyeler yapıncaya kadar bu korunma tedbirlerinin geriye bırakılmasını her an kararlaştırabilir.

2. fıkranın 1. bendinin (b) hükmünde belirtilen halde korunma tedbirleri alındığı takdirde, Ortaklık Konseyi, bu korunma tedbirlerinin kaldırılmasını veya değiştirilmesini tavsiye edebilir.

4. Akit Taraflar'dan biri kaynaklı veya o Akit Taraf ülkesinde serbest dolaşım durumunda bulunan ve diğer Akit tarafa ihraç edilen mallar, birinci Akit Taraf ülkesine tekrar ithal edildiğinde, hiçbir gümrük vergisi, miktar kısıtlaması veya eş etkili tedbir uygulanmaksızın kabul olunur.

Ortaklık Konseyi, bu fıkra hükümlerinin uygulanması amacıyla, bu alanda Topluluğun edindiği tecrübeden esinlenerek, her türlü yararlı tavsiyelerde bulunabilir.

MADDE - 48.

Bu Protokol hükümlerinin kapsamına girmemekle beraber ortaklığın işlemlerini doğrudan doğruya etkileyen veya bu hükümler kapsamına girdiği halde bunlarla ilgili herhangi bir özel usul öngörülmemiş olan alanlarda Ortaklık Konseyi, Akit Taraflardan her birine, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerinin yaklaştırılmasına yönelik tedbirler almalarını tavsiye edebilir.

BÖLÜM: II

Ekonomi Politikası

MADDE - 49.

Ortaklık Anlaşması'nın 17. maddesinde yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak amacıyla, Akit Taraflar, ekonomi politikalarını koordine etmek için, Ortaklık Konseyi'nde, düzenli olarak danışmada bulunurlar.

Ortaklık Konseyi, gerektiğinde, duruma uygun tedbirler tavsiye eder.

MADDE - 50.

1. Akit Taraflar, genellikle ekonomik durumları ve özellikle ödemeler dengelerinin durumu elverdiği ölçüde, ödemelerini, Ortaklık Anlaşması'nın 19. maddesinde öngörülenden daha fazla serbestleştirme yoluna gitmeye hazır olduklarını bildirirler.

2. Mal ve hizmet alışverişleri ile sermaye hareketleri sadece bunlara ait ödemelerin kısıtlanmasıyla sınırlandırıldığı ölçüde; bu kısıtlamaların gitgide kaldırılması amacıyla, miktar kısıtlamalarının kaldırılmasına hizmet edimi ve sermaye hareketleriyle ilgili hükümler kıyas yoluyla uygulanır.

3. Akit Taraflar, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Antlaşma'nın III sayılı ekinde yer alan görünmeyen işlemlere ilişkin transferlere uygulamakta bulundukları rejimi, Ortaklık Konseyi'nin ön müsaadesi olmadıkça, daha kısıtlayıcı bir hale getirmemeyi üstlenirler.

4. Ortaklık Anlaşması'nın 19. maddesi ile bu maddede belirtilen ödemelerin ve transferlerin gerçekleştirilmesini sağlamak için alınacak tedbirler konusunda Akit Taraflar, gerektiğinde, birbirlerine danışırlar.

MADDE - 51.

Ortaklık Anlaşması'nın 20. maddesinde yer alan hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla, Türkiye, bu Protokol'ün yürürlüğe girişiyle birlikte, Topluluk'tan gelen ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunabilecek özel sermayeye tanıdığı rejimi iyileştirmek için çaba gösterir.

MADDE - 52.

Akit taraflar, aralarındaki sermaye hareketlerine ve bu hareketlere ilişkin cari ödemelere zarar verecek yeni kısıtlamalar koymamaya ve mevcut rejimi daha kısıtlayıcı hale getirmemeye çaba gösterirler.

Akit Taraflar, sermaye işlem ve sermaye transferlerinin yapılmasında veya yürütülmesinde uygulanan izin ve kontrol işlemlerini mümkün olan ölçüde basitleştirirler ve gerektiğinde, bu basitleştirme için birbirlerine danışırlar.

BÖLÜM: III**Ticaret Politikası****MADDE - 53.**

1. Akit Taraflar, geçiş dönemi süresince, ticaret politikalarının, özellikle Topluluğu kuran Antlaşma'nın 113. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen alanlarda, üçüncü ülkelere karşı koordinasyonunu sağlamak için, Ortaklık Konseyi'ne danışmada bulunurlar.

Bu amaçla her Akit Taraf, diğerinin istemi üzerine, akdettiği tarife veya ticari hükümleri kapsayan anlaşmalarla dış alışverişler rejiminde yaptığı değişiklikler hakkında yararlı bütün bilgileri verir.

Bu anlaşmaların veya değişikliklerin Ortaklığın işleyişi üzerinde doğrudan doğruya ve özel bir etkisi olması halinde, Akit Taraflar'ın çıkarlarını gözetmek amacıyla, Ortaklık Konseyi'nde duruma uygun danışmalar yapılacaktır.

2. Geçiş döneminin sonunda, Akit Taraflar, eş biçimde ilkeler üzerine kurulmuş bir ticaret politikasına erişmek amacıyla, Ortaklık Konseyi'nde, ticaret politikalarının koordinasyonunu güçlendirirler.

MADDE - 54.

1. Topluluk, Ortaklığın işleyişi üzerinde doğrudan doğruya ve özel bir etkisi olan bir ortaklık anlaşması veya bir tercihlili anlaşma akdettiği takdirde, Türkiye ile Topluluk arasındaki Ortaklık Anlaşmasında belirtilen karşılıklı çıkarların Topluluk'ca dikkate alınmasını sağlamak üzere, Ortaklık Konseyi'nde duruma uygun danışmalar yapılacaktır.

2. Ortaklık içinde malların dolaşımında karşılaşılan engellerin kaldırılması için gerekli olduğu takdirde, Türkiye, Topluluğa bir ortaklık anlaşması veya bir tercihlili anlaşma ile bağlı ülkelerle olan alışverişlerinin ortaya çıkarabileceği pratik meselelerin çözümünü kolaylaştırmak amacıyla yararlı bütün tedbirleri almak için çaba gösterir.

Bu tedbirlerin alınmamış olması halinde, Ortaklığın iyi işlemesini sağlamak için Ortaklık Konseyi gerekli hükümleri tespit edebilir.

MADDE - 55.

"Kalkınma için Bölgesel İşbirliğinin (RCD)" uygulanması konusunda Ortaklık Konseyi'nde danışmalar yapılacaktır.

Ortaklık Konseyi, icabında gerekli hükümleri kararlaştırabilir. Bu hükümler ortaklığın iyi işlemesini engellememelidir.

MADDE - 56.

Bir üçüncü devletin Topluluğa katılması halinde, Türkiye ve Topluluğun Ortaklık Anlaşması'nda belirtilen karşılıklı çıkarlarının dikkate alınmasını sağlamak amacıyla, Ortaklık Konseyi'nde duruma uygun danışmalar yapılacaktır.

KISIM - IV

Genel ve son hükümler

MADDE - 57.

Akit Taraflar, kamu idareleri veya teşebbüsleri ile kendilerine özel veya münhasır haklar tanınmış olan özel teşebbüsler tarafından girişilecek satınalmalara katılma şartlarını, birbirlerinin ülkelerinde yerleşmiş Türk ve üye devletler uyrukluları arasında fark gözeten bütün işlemleri yirmiiki yıllık bir sürenin sonunda kaldırarak şekilde gitgide düzenlerler. Ortaklık Konseyi bu düzenlemenin sıra, süre ve usullerin bu alanda Topluluk'ta kabul edilmiş çözüm yollarından esinlenerek tespit eder.

MADDE - 58.

Bu Protokol'ün kapsamına giren alanlarda;

- Türkiye tarafından, Topluluğa uygulanan rejim, üye devletler ile bunların uyrukları veya ortaklıkları arasında hiçbir farklı işleme meydan veremez;
- Topluluk tarafından, Türkiye'ye uygulanan rejim, Türk uyrukluları veya Türk ortaklıkları arasında hiçbir farklı işleme meydan veremez.

MADDE - 59.

Bu Protokol'ün kapsamına giren alanlarda, Türkiye üye devletlerin, Topluluğu kuran Antlaşma uyarınca birbirlerine tanıdıklarından daha elverişli bir işlemde yararlanamaz.

MADDE - 60.

1. Türk ekonomisinin bir faaliyet sektörünü veya dış mali istikrarını tehlikeye düşürecek ciddi bozukluklar ortaya çıkar veya Türkiye'nin bir bölgesinin ekonomik durumunun bozulması şeklinde güçlükler belirirse, Türkiye gerekli korunma tedbirlerini alabilir. Bu tedbirler ve bunların uygulama usulleri Ortaklık Konseyi'ne geciktirmeksizin bildirilir.
2. Topluluğun, bir veya birkaç üye devletin bir ekonomik faaliyet sektörünü; bir veya birkaç üye devletin dış mali istikrarını tehlikeye düşüren ciddi bozukluklar ortaya çıkar veya Topluluğun bir bölgesinin ekonomik durumunun bozulması şeklinde güçlükler belirirse; Topluluk, gerekli korunma tedbirlerini alabilir veya ilgili üye devlet veya devletleri bu tedbirleri almakla yetkili kılabilir. Bu tedbirler ve bunların uygulama usulleri Ortaklık Konseyi'ne geciktirmeksizin bildirilir.
3. 1. ve 2. fıkralar hükümlerinin uygulanmasında, ortaklığın işleyişini en az aksatacak tedbirlerin öncelikle seçilmesi gereklidir. Bu tedbirler, ortaya çıkan güçlüklerin giderilmesi için gerekli ölçüyü hiçbir şekilde aşmamalıdır.
4. 1. ve 2. fıkraların uygulanması sonucu alınan tedbirler üzerinde Ortaklık Konseyi'nde danışmalar yapılabilir.

MADDE - 61.

Geçiş döneminin süresi, bu Protokol'ün özel hükümleri saklı kalmak üzere, oniki yıldır.

MADDE - 62.

Bu Protokol ve ekleri, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Anlaşma'nın ayrılmaz parçalarıdır.

MADDE - 63.

1. Bu Protokol, imza eden devletlerin kendi anayasa, usullerine uyularak onaylanır ve Topluluk yönünden Konsey'ce, Topluluğu kuran, Antlaşma hükümleri uyarınca bir karar alınması ve bu kararın Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında bir ortaklık yaratan Anlaşma'nın Akit Tarafları'na tebliği ile geçerli bir şekilde aktedilmiş olur. Yukarıda belirtilen aktin onaylama ve tebliğ belgeleri Brüksel'de karşılıklı olarak verilir.

2. Bu Protokol, 1. fıkrada belirtilen onaylama ve tebliğ belgelerinin karşılıklı olarak verilmesi tarihini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. Bu Protokol'ün yürürlüğe giriş tarihinin takvim yılı başına rastlamaması halinde, Ortaklık Konseyi, bu Protokol'de öngörülen süreleri, özellikle malların serbest dolaşımının gerçekleştirilmesi bakımından, takvim yılı ile birlikte son bulacak şekilde kısaltabilir veya uzatabilir.

MADDE - 64.

Bu Protokol, her metin eşit olarak geçerli olmak üzere, Türk, Alman, Fransız, İtalyan, Hollanda dillerinde ikişer nüsha olarak yazılmıştır.

Bunun belgesi olarak, aşağıda adları yazılı tam yetkili temsilciler bu Katma Protokol'ün altına imzalarını atmışlardır.

Zu Urkund Dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter dieses Zusatzprotokoll gesetzt.

En foi de Quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent Protokole additionnel.

In Fede Di Che, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente Protocollo addizionale.

Ten Blijke Waarhvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Aanvullend Protocol hebben gesteld.

Brüksel'de, yirmiüç Kasım bindokuzyüzyetmiş gününde yapılmıştır.

Gescheben zu Brüssel am deriundzwanzigsten November neunzehnhundertsiebzig.

Fait à Bruxelles, le vingt-trois novembre mil neuf cent soixantedix.

Fatto a Bruxelles, addi' ventitre novembrè millenovecentosettants.

Gedaan te Brussel, de drieëtwintigste november negentienhonderd zeventig.

Türkiye Cumhurbaşkanı adına,
İhsan Sabri Çağlayangil.

Pour sa Majesté le Roi des Belges,
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen,
Pierre Harmel.

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland,
Walter Schell.

Pour le Président de la République Française,
Maurice Schuman.

Per il Presidente della Repubblica Italiana,
Mario Pedini.

Pour Son Altesse Royale le Grand Due de Luxembourg,
Gaston Thorn.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden,
J. M. A. H. Luna.

In Namen des Rates der Europäischen Gemeinschaften,
Pour le Conseil des Communautés Européennes,
Per il Consiglio delle Comunità Europee,
Voor de Raad der Suropese Gemeenschappen,
Walter Schell Franco Maria Maifatti